

Sungailienė (Mukaitė) Loreta, Mukienė (Ramonaitė) Danutė, Lijana Šarkaitė, Valerija Mizinienė, Jurga Sadauskienė, Atanislava Stripinienė „Žemaičių dailių pateikėjai“

Sungailienė (Mukaitė) Loreta. „Kerta Balčius. „Dainuoju kas ant liežuve...“

Tėi žuodė priklausa Kerstai Balčius, pajūrė krašta dainininkė, katra savi vadėn kuršininkė.

Gėven ana karto so bruolio Andreiš Balčio Švėntuojie, pri pat jūras.

Pateikam tris Kerstas Balčius padainioutas dainės. Anas ožrašė Baniulaitītė Zita, Mukaitė Loreta, Užpelkis Martėns. Dainū meluodėjės ėr žuodius iššėprava Mukaitė Loreta.

Tuos dainės ėr itrauktas i Kerstas ėr Andreiš Balčius dainū rinkini, katros sauguoms Lietovuos Mozėkas akademėjės tautuosakas arkėvė. Rinkini ėr parėngusi Mukaitė Loreta.

DAR GAIDELIS NEGEIDUOJE

1. Dar gaidelis negeiduoje,

Kad matuše kielės.

Dar gaidelis negeiduoje,

Kad matuše kie(lės).

2. Svėruodama, linguodama,

Smūtnai vaikšėčiuodama.

Svėruodama, linguodama,

Smūtnai vaikšėčiuoda(ma).

3. Kelkit, kelkit, bratėreliai,

Balnuoket žirgeli.

Kelkit, kelkit, bratėreliai,

Balnuoket žirge(li).

4. Juoket, juoket, palėdieket

Mažuo sesireli.

Juoket, juoket, palīdieket

Mažuo sesire(li).

5. Ir paprašiau matušelēs,

Kuriuo keli juoti.

Ir paprašiau matušelēs,

Kuriuo keli juo(ti).

6. Vēins kelelis eit per laukus –

Smilktelems kaisītas.

Ai antrajis pri mergelių –

Rūtelems kaišī(tas). (2x2)

7. Ir aš nujuojau tū keleli,

Kur eit pri mergeliu,

Ir pririšau bierā žirgā

Pri rūtū darže(lia).

8. Trīp žirgelis, min žirgelis,

Išlauž rikiū tvuorā.

Trīp žirgelis, min žirgelis,

Išlauž rikiū tvuo(rā).

9. Išmin rūtas, išmin ruožes,

Išmin ir lelijeles,

Išmin ir mana jaunas dienas,

Kaip darže žuole(le). (2x2)

10. Vīst rūteles, vīst ruoželes,
Vīst ir lelijeles,
Vīst ir mana jaunas dienas
Kaip darži žuole(les). (2x2)

11. Siejau rūta, siejau ruože,
Siejau ir lelijele,
Siejau ir sava jaunas dienas
Kaip darži žuole(les). (2x2)

12. Dīgst rūteles, dīgst ruoželes,
Dīgst ir lelijeles,
Nebdīgs mana jaunas dienas
Kaip darži žuole(les). (2x2)

Past.: šeštamė, septintamė ir devintamė–dvīlėktamė posmūs K. Balčius kartuo paskutiniūsius keturis taktus.

K. Balčius past.: „dainiuodava per vestuves, kai jaunājā išlīdies...”

KAD PUO PUSI GERSIM

1. Kad puo pusi gersim,
Tad juo ilgu tversim.
Kad išgersim visa,

Pri žemes parkri(sim). (2X2)

2. Vežkit muni gulti,

Nelaiskit prapulti. (2X2)

Gulk, gulk, gulk,

Balundeli, gulk. (2x2)

3. Puoduškelè vèina

Ir ta pati šèina. (2x2)

Gulk, gulk, gulk,

Balundeli, gulk. (2x2)

4. Druobulelè siaura

Ir ta pati kiaura. (2x2)

Gulk, gulk, gulk,

Balundeli, gulk. (2x2)

5. Patalelei pūkū –

Kèik tèn buva jūkū.(2x2)

Gulk, gulk, gulk,

Balundeli, gulk. (2x2)

6. (Kad) pareis mana tievas,

Nuleis tava strienas. (2x2)

Biek, biek, biek,

Balundeli, biek. (2x2)

7. Par pelkelē brisdams,

Kelneles surišdams. (2x2)

Biek, biek, biek,

Balundeli, biek. (2x2)

Past: vēsūs puosmūs, išskīrus pērmouji, K. Balčius kartuo abēdvē dainuos dalis.

VISAS DAINĒLES AŠ IŠDAINIAVAU

1. Visas dainēles es išdainiavau,

Visas dainēles es išdainiavau.

Dar viena atlikusi,

Dar viena atliku(si).

2. Tuo aš dainiuosiu per vasareli,

Tuo aš dainiuosiu per vasareli,

Rūteles ravēdama,

Rūteles ravēda(ma).

3. Kad aš dainiuojau tuolin girdieja,

Kad aš dainiuojau tuolin girdieja

Iš Klaipiedas miestelia,

Iš Klaipiedas mieste(lia).

4. Kas tin girdieja – jauni berneliai,

Kas tin girdieja – jauni berneliai,

Gaselemis vaikščiudami,

Gaselemis vaikščiuoja(mi).

5. Nuo Ventės raga lig Pagirelems,
Nuo Ventės raga lig Pagirelems,
Dainelemis pardainiavu,
Dainelemis pardainia(vu).

6. Ak, kelkis, kelkis, miega berneli,
Ak, kelkis, kelkis, miega berneli,
Jau nebtolin kraštelis,
Jau nebtolin krašte(lis).

7. Ai išvys tevi miesta mergelės,
Ai išvys tevi mergelės.
Augs miega šiepurelis,
Augs miega šiepure(lis).

8. Mažne sumuša varia būgneli,
Mažne sumuša varia būgneli.
Miegeli budindamas,
Miegeli budinda(mas).

9. Mažne sulauža uošvia irklelius,
Mažne sulauža uošvia irklelius.
Laiveli valdindamas,
Laivel valdinda(mas).

Platiau apie Kersta  r Andreiř Balčius: Kerstas  r Andreiř g ven ms  r dain s

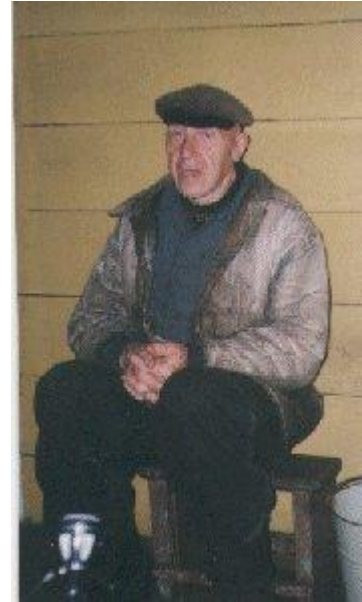
J ras vieju nugludintas Ŗv ntuos s paj r  kuopas... Nu pat Palonguos v so paj rio  aliou daugiau k p prĩř 70 metu Marijuona Daujuota d igt  puřinel , vuo artiau j ras sm ltĩs, t  d desn s, t  maŗesn s kuopas, katruos kuoŗna vasara pritrauk t kstontius ramĩb s  r saul s pas elgusiu vasaruotuoju. Tuokiuo v ituo, v inuo  ř seniausiu Ŗv ntuos s  vej  suodĩbu,

oŗauga nuogn  iduom   r balsing  daininink  Kersta Balčius  r anuos bruolis Andreiř Balčius.

Lietovuos fuolkluora miegiej  Kersta torietom dar ats mint   ř tarptaut n  fuolkluora festival  „Baltica – 93” – baigemajem  koncert  Palonguo ana dainiava kurřininku senuos s dainas.

Kersta Balčius g m  1917 met s Ŗv ntuojuo. Anuos tiev  Ana Vindige  r Janis Balčius.

Tievs verties  vej ba, vo mama tarnava pas ūkininkus. An  Ŗeimuo auga ketor  v k . G va bier l kusi tik Kersta  r anuos bruolis Andreiř. Abodo anodo sava Ŗeim  nesok r   r lig pat řiuol tebg ven tiev  suodĩbuo. V sos anodoms g ven ms  r sos ej s so j ro. T ik Kersta, t ik  r Andreiř nu pat maŗ ns liuob padiet  i j ra ejosem tievou: tais  ūdas, val  tinklus, tvark   vi. M sa paj r   muon s saka: „ vejĩs g vs tol, kol anuo keln s řlap s”. G vendam  paj rie, sava tiev  darb , g ven ma b da, tradic ju lig pat řiuol neoŗm řša  r Kersta so Andreiř.

Sen ju Ŗv ntuos s g ventuojuo kalba, tik ba  r papruot  d d l  panař  i latviu. Daug kas  r iř pati  Ŗv ntuoj řkiu sav m laika latv s, nuors muoksl nink , rařidam  aple Ŗv ntuos s latvius, tonk  pavartuo  r kurřininku s vuoka.  r Kersta Balčius saka: „Lietuvis sauc mumis kurřinink s. Mes esam ne latviai, o kurřininkai”.

Dainink  Kersta riktinga, grieŗt  veida bruoŗu muotr řka. Maŗne v sumet anou pamatĩsi iřuokos  i v r řkas druob n s keln s. D rb ana karto so sava bruolio Andreiř. Kersta k p  muogos  r geruok  uŗdara b da, bet, k  ana nuotaikuo, miegst   paŗpuosit ,   pajoukout , nes, k p ana saka, „geriau pajuokaut nek p bliaut”.

Dainiout  Kersta pradiej  dar v ko b dama. Klausies, kou tiev  v suoki s Ŗv ntuoj řkiu soej m s dainiou, kou nom i pri darb   r laisvesniems valondeliems ni niou,  r pati t  dain  muokies. Ana Vindige Ŗv ntuos s apĩlinkies garsiej  k p v ina  ř geriausiu daininkiu, vo ka Kersta k ik paauga, t  jau ana savo poikio balso v suo apĩlinkie jiem  garsiet . Kersta atm n, ka anuos jaunit s laik s Ŗv ntuoj řk  liuob dainiout   r latv řk ,  r lietov řk . Pati Kersta

vėina neliuob dainioutė tik būrie so draugiams. „Kas ant liežuve, tu ir leisdavuos laukun”, pasakuo Kersta. Vėsas dainės anā īr gražės, ėr tėik žuodė, tėik gaida anā vėinuoda īr svarbi.

Skėrtoma tarp žemaitėšku ėr kuršininku dainū Kerstas bruolis Andreiš paaiškėn tėp: „kuršininks netur teip ilgai ištraukt viena žuodi”.

Kersta dainiou aiškio tėmbro, atvėro balso. Kartās ana meluodėjė išvingiou, kartās daina dainiou greito tėmpo, kapuodama žuodius. Kersta īr neprastā ėšlaikiusi Švėntuosės krašta kuršininku kalba.

Anuos dainuoms tuo krašta tīrėnietuojė, puolkluora rinkiejė jiemė iduomautėis nu 1977 metu. Par 1977-1996 metās Švėntuosės apīlinkies vīkosės ekspedicėjės bova ožrašėnėjemas Kerstas dainas. Dainiou ana tėik lietovėškas, tėik latvėškas dainas. Anuos mažne vėsas īr vėnbalsės. Daugiausė ana žėna ėr dainiou vestovėnės dainas. Lietovėšku dainū tekstā artėmė šiaurės vakarū žemaitiu šnektā.

Puortėgrapėjuos – Kersta Balčius ėr anuos bruolis Andreiš Balčius.

Puortėgrapėjės iš autorės arkīva

Mukienė (Ramonātė) Danutė. „Puškuorios Anicets“

Pasakuorios, dainininks, medė druožies, vėns ėš Žemaitėjės tautuodailininku sājungas kūrieju.

Bova gėmės 1911 m. Kretinguos apskrėtie. Mėrė 1994 m. žėima.

Lietovuos Mozėkas akademėjės tautuosakas ronkraštīnė sauguoms 43 dainū, korės 1952 metās padainiava A. Puškuorios, vuo ožrašė J. Čiurliuonītė ėr A. Muockos, rinkinīs (sodarė L. Burkštaitienė).

Mūsa leidėnė skaitītuojems siūluojem kelis kūrėnelius ėš tuo rinkėnė.

Platiau aple Puškuorio Aniceta:

Liaudės meistra, pasakuorio, dainininka Puškuorio Aniceta i Anapili draugā ėr artėmėjė palīdiejė 1994 metu žėima. Išėjė netikietā. A. Puškuorios bova gėmės 1911 metās Kretinguos apskrėtėis Skaudaliu kaimė (netuolėj Imbarės).

Laiduojė vėsa Kretinga, nes kažėn ar ėe paskotėnės metās bova kėts tuoks vėsū žėnuoms, gerbams ėr mīlams žmuogos kāp A. Puškuorios. Anou Lietovuo daugiausė vėsė pažėnuojė kāp liaudės meistra, Žemaitėjės tautuodailininku sājungas kūrieji, žmuogo, ėšaugėnusi sūno Raimonda, katros ne prastiau ož tieva druož ėš medė Rūpintuojelius. No, vuo fuolkluora tīrinietuojė, tautuosakas rinkiejė ne mažiau pri anuo linka ėr dėl tuo, ka A. Puškuorios toriejė dėdėlė gera atminti, ėškalba ėr kāp rets katros kėts gerā atsėmėnė sava mamelės dainas,

vaikīstie gērdietus senūju žmuoniū pasakuojēmus, padavēmus, legendas, pats dēdēlē poikē dainiava, gēduojē žemaitēškas gēismēs.

1952 metās anou aplonkē Lietuvuos konservatuorējēs (dabā Mozēkas akademējēs) fuolkluora tīrinietuojē J. Čiurlionītē ēr A. Muockos. Tumet anēi ožrašē 55 Puškuoriaus Aniceta padainioutas dainas. 43 ēš anū ēššiproutas ēr sodietas i rinkini, katrou sodarē L. Burkšaitienē. Rinkēnīs sauguoms Lietuvuos Mozēkas akademējēs tautuosakas rokraštīnē.

Sungailienē (Mukātē) Loreta. „Dainini nkē Vaičikaukātē Paulina“

Vaičikaukātē Paulina senūju žemaitēšku dainū pateikiejē, katra gīvena Šēlalie. Bova gēmusi 1895 m.

Pateikam kelēs iduomesnēs dainas ēš P. Vaičikaukātēs rinkēnē.

Dainas pajimtas ēš Lietuvuos mozēkas akademējēs tautuosakas ronkraštynē sauguoma P. Vaičikaukātēs dainū rinkēnē – Nr. 23.

Rinkini sodarē V. Narmonts ēr N. Vielios.

LANKOS VINGIOJ KARČIMELI

1. Lankos vingioj karčimeli, Oi oi oi, Tin gyvena šinkorkeli, Oi oi oi.	4. O tretysis saldaus vyna, Oi oi oi, Tas pragėri sava mīla, Oi oi oi.	7. Kurs pragėri sava mīla, Oi oi oi, Tas pareji raudodamas, Oi oi oi.
2. Ir atjoja trīns bernele, Oi oi oi, Viena tieva laidokele, Oi oi oi.	5. Kuris gėri aluteli, Oi oi oi, Tas pragėri kepureli, Oi oi oi.	8. Kurs pragėri kepureli, Oi oi oi, Tas pareji dainiūdamas, Oi oi oi.
3. Vienas prašē arėlkeles, Oi oi oi, O antrasis aluteli, Oi oi oi.	6. Kuris gėri arielkeli, Oi oi oi, Tas pragėri jūdbėreli, Oi oi oi.	9. Kurs pragėri jūdbėreli, Oi oi oi, Tas pareji švilpaudamas, Oi oi oi.

AUŠT AUŠRA VEIKEI

1. Aušt aušra veikei,
Gied gaidei tankei,
Teksa sauleli
Par beržīneli.

2. Sauli tekieji,
Vandū mirgēji,
Mano brolelis
Žirgi sedēji.

3. Par kiema ēji –
Visas žibēji,
Vartelius kēli –
Atsižvilgēji.

4. Oi broli, broli,
Broleli mano,
Ar žadi joti
I svečiū šali?

5. Aš žadu joti
I svečiū šali
Ir žadu vesti
Jauna mergeli.

6. Neveski jaunus,
Neveski senos,
Nevesk, broleli,
Didžei bagotos.

7. Sena neklausīs,
Jauna neslaugīs,
Vo bagotoji
Žodeleis daužīs.

8. Imk, broleli,
Varga mergeli,
Varga mergeli
Darbininkeli.

9. Ji tavi pajaus,
Ji tavi priglaus,
Ir pavargusiam
Kojeles nuaus.

Platiau aple P. Vačikauškātē ēr anuos dainas:

Važioudamē i Šēlalē, 1959 metās Šēlalēs rajuonē vīkosēs fuolkluora ekspedicējēs dalīvē D. Palionītē ēr V. Narmonts pakeliou puorā dēinū sostuojē Plunksniū kaimē (dā Šēlutēs rajuonē). Fuolkloristā če nuoriejē ožrašītē liaudēs dainū, katras dainiava Vačikauškātē Paulina, meluodējēs. (P. Vačikauškātē bova gēmusi 1895 metās.) Anuos dainū tekstu rinkini (aple 190 dainū tekstu) dā prīš metus bova parēngēs ēr Muoksla Akademējē perdavēs Vēlniaus Universiteta stodēnts Vielios Norberts.

P. Vačikauškātē dainū rinkiejēms papasakuojē, ka ēlga laika oždarbiava verpdama arba siūdama pas sosiedus. Tēp ana īprata dainioutē nemažā neliaudēškas kēlmies buitēniu – lirēniu dainū. Tonkē ēr tū dainū meluodējēs neatētēka teksta turēnē arba anū intuonacējēs bova nelietovēškas. Ekspedicējēs dalīvē stuoruojies atrinktē ēr ožrašītē tik originaliū, tipēšku žemaitēšku dainū meluodējēs. Ēš vēsa anū bova sorinkta 71. Tuos dainas karto so D. Palionītēs ēr V. Narmonta ožrašītuoms meluodējuoms bova itrauktas i rinkēni.

P. Vačikauškātēs padainioutu dainū meluodējēs tor daug vertingu žemaitiu daugebalsoma bruožu. Pagal dainū turini matuom, ka pateikiejē daugiausē žēnuojē vestovēniu ēr jaunima dainū. Rinkēnie īr kelēs dainas, katruos ožrašītas dvējēs balsās. Kāp rašē sava ekspedicējēs ataskaituo D. Palionītē ēr V. Narmonts, ontro balso tarpās prituravuojē P. Vačikauškātēs martē, pas katrou 1959 metās pateikiejē gīvena.

Lijana Šarkaitė. „Valerijos dainos“

Seda – Žemaitijos miestelis, išsikūręs gražioje vietoje prie Varduvos upės ir Sedos ežero (vietinių žmonių vadinamu Sedulos ežeru). Šis miestelis žavi ne tik savo apylinkių gamta, bet ir žmonėmis, jų meile dainai, šokiui. Didžiausi liaudies dainos mylėtojai iš Sedos ir aplinkinių kaimų (Kalnujų, Užežerės, Tiškų, Uikių, Plinkšių) 1988 m. susibūrė į etnografinį ansamblį „Rėmolė“. Tai pagyvenusių žmonių ansamblis, pavadintas šiose apylinkėse esančio Rimolių piliakalnio vardu.

„Rėmolė“ jau yra dalyvavę keliuose tarptautiniuose festivaliuose. Su jais susipažinti turėjo galimybę festivalių „Baltica“, „Skamba skamba kankliai“ (Vilnius), „Saulelė raudona“ (Plungė), „Ėr paauga žali lėipa“ (Telšiai), respublikinės dainų šventės dalyviai.

Ir folkloro ansamblyje, ir kaimo bendruomenėje labai svarbus vaidmuo tenka dainų užvedėjui – kolektyvo lyderiui. „Rėmoliū“ ansamblyje pagrindinė dainų užvedėja yra Valerija Mizinienė. Kolektyve ji dainuoja nuo 1989 metų. Koncertuose dažniausiai skamba jos pateikiamos ir atliekamos dainos, šokami jos išmokyti šokiai.

Valerijos balsas – ypatingo grožio, žemas, sodrus, tamsaus tembro. Žemaičiams būdingu dainavimu ir atlikimo savitumu ji sudomina daugelį klausytoją. Iš 19 dainų, įrašytų Sedos etnografinio ansamblio „Rėmolė“ audio kasetėje (įrašyta Lietuvos radijo studijoje 1994 ir 1997 metais), Valerija veda net 14 dainų. Kompaktiniame diske „Pinu pinu pyne“ (įrašytas 1998 m. Vilniaus plokštelių studijoje) – lietuvių liaudies dainos vaikams, M. Mizinienės užrašytas žaidimas „Jojau jojau i Sedelė“.

1997 m. festivalyje „Ėr paauga žali lėipa“, kuris vyko Telšiuose, Valerija laimėjo pagrindinį dainininkų varžytuvių prizą.

Valerija Mizinienė-Tranauskaitė gimė 1932 m. Telšių apskrities Alsėdžių valsčiaus Brėvikių kaime. Vėliau jos tėvai persikėlė gyventi į Plungės rajono Jogaudų kaimą. Čia Valerija ištekėjo už Aleksandro Mizino ir užaugino 4 vaikus. Į Mažeikių rajono Sedos apylinkės Kalnių kaimą ji atvyko gyventi 1978 m. Apie šį gyvenimo pasikeitimą pati Valerija taip pasakoja: „galvuojau, ka napriprāso pri Sedas, bet dabā...“

Šeimoje Valerija buvo vienturtė duktė. Tuo ji nesidžiaugia: „baisė nobuodė, naiduomė vėinā, tudiel aš ė toro 4 vākus – ka nebūtom liūdņė.“

Dainas pamilo nuo mažens. Kiekvieną gerai išsimindavo. Daugelį dainų išmoko iš savo senelių, tėvų (abu gimę 1902 m.). Valerija gerai atsimena ir savo tėvo šoktus šokius, sektas pasakas, tačiau didžiausią dėmesį ji skiria dainoms. Moteris net ir dabar dirbdama visada niūniuoja tai vieną, tai kitą melodiją, taip pat, kaip darydavo ir jos mama.

Mizinienė Valerėjė. „Daina mon ėr vėskas“

Kas mon ėr tuos dainas ė kou aš jauto anas dainioudama?

Ėš pradžiū kažkāp nese kies tuos tēstēnēs dainas. Vēs nuoriejau kažkāp smarkiau dainioutė, kap bovau ėprātusi jauna būdama. Bet juk rēk prisimintė ė buočius, dainioutė tēp, kap ka tievā dainiava. Pradieju aple tou galvuotė, ė prisimėniau – ė mamas, ė tieva dainas ė tou, kāp anėi liuob anas trauktė. Ale dainiava stēprė, atsėdiejė. Aš pati, dā būdama jauna, vēs galvuojau, kad tuos dainas – gėismēs. Tās laikās mon tēik ta gėismie, tēik ta daina bova. Tuoks tatā sopratēms.

No, kāp jau aš pati pradiejau dainioutė, tou skėrtoma jau stēprė jotau. Dainioudama aš vēs

toriejau tuoki jaudoli, nadržisau, bėjuoju dainioutė. Vuot ešvažiousma kor, būsma ont scenas è aš jau vēinamė prakaitė – prastā toukart bova. Puo biški pripratau pri tuos viešomuos. Dabā ka jau dainiujō, mon tas īr tuoks kap è nosėramėnėms, prisimėno tievus, senus laikus, è atruoda, ka aš puo tus laukus vākščiujō, matau, kāp anėi dėrb dvarė būdamis. È nomūsė aš, ka jau mon rūpestis, ka jau dėdliēsni kuoki rūpesni toro, vēsumet dainiujō è dainiujō. Moni nomėškė jau žėna: jau mamītė kažkas negerā, je vēina daina pabėngo è tujau jemo kėta, puotuos – tretė. Dainioudama nosėramėno, ešblaškau tus rūpesčius è varga kažkāp ožmėršto. Vuo ka linksma daina dainiujō, jau tēp, kažkāp moni graudolīs jem, atsėmėno kad aš jauna bovau, vuo nebeso... Mitri bovau tuo sava jaunystie. Vuo jau šonkė, tronkė šuokau è dainiavau! È kėik mon toukart liuob būtė linksmė, gerā! Vuo dabā? Džiaugous, ka aš dar galio dainioutė, ka aš dar eso. Vuo kuoki būso rītuo, nežėnau. Bat kāp atsėkelo eš rīta, eš mėiga atsėbundo, sakau: „Ačiou Dėivaliuo, aš dar eso, aš dā dainiuouso, aš dar būso, so žmuonim sosėtėkso, pasėrokouso, aš dā eso kažkam reikalinga.

Vuo tuos dainas, anuos mon dėdlė tink. Patės maluoniausės ī tievūn dainioutas, mamas dainelės. Atsėmėno anas è pradedo dainioutė. Ale tēp koriou dėina vēina pati nomėi isėdainiujō è mon ruoduos, ka pati mama šalėp monės sied è vēskou gėrd. Aš dā gīveno tēp pat, kap ka gīvenuom so mamō, so tievo. Vuo kad aš jausčiau kuoki liūdesi, a kon tas anū dainas dainioudama – ne. Mon tumet tumet īr gerā, mon īr ramībė, ruoduos ka karto so tievās tebgīveno...

No, vuo ka monėi īr linksmā, mon tink jau tuos tuokės naujuovėškesnės dainas, tuos, katras aš pati, jauna būdama, dainiavau šuokiūs, vēsor kėtor. Prisimėno tas dainas è dainiujō so maluonomo, bet, ka è kāp bebūtom gerā, tas dainės dainiujint tēp šėrdės soskaust, ka è ašaras eštrīkšt...

Tēp ka daugiausė dainiujō mamas dainas, tievelė. No va ta „Èso i kalna tom rogieliu kėrstė” – mamas. Babūnelės dainas īr „Išėjė strielčielios”, „Žaliuojuo gėrelie”. „Èn bernielis par laukieli” tievs liuob dainious. Dėdlė graži balsa ons toriejė. No, mon vēsas tuos tievū dainės īr maluonės. Vuo kor jau kėtas, atneštėnės eš Sedas, jau na tēp. Aš anū nemažā žėnau, dainiujō, bat anuos jau najem monėi tēp ož šėrdėis, kāp tuos tievū dainioutas.

„Kuoks tən lėngvos puoėsielis” īr Gricienelės, tuos senelės, kor ana serg dabā, daina. Mon ta dainelė dėdlė tink, è ta muotrėškelė dėdlė patink. Ana tėik muok poikė nopasakuotė, kāp anā tən, dvarė, īr bovė. Jaunīstie ana tēp pat īr daug dainiavosi, èr anuos balsos gražos tuoks īr. Dainiujō ton dainelė tonkė tumet, ka vēina pati nomėi būno. Toukart jau tēp ožvedo, ka è kombarė monėi skleidās – šauko tēp, kad ui! No, tink mon tuokės tėstėnės dainas.

Gražės tuos mūsa dainas. Kas mūsa „Rėmolīū” kasetė ešgėrda dabar, juk saka – tas pats par ton pati, kap gėismės. No, nesopront žmuonės. So „Rėmolės” ne tik dainiujem. Dabā, nesenė, bovuom i Kretinga, Žėimuos suoda novažiavė. Aš jau tən bovau bovosi, mon tən è pėrma karta atruodė tėkros ruojos. Mon patė ne tėik tas gruožis, kėik tėi pasakuojėmā, kas eš kor, kumet è kou parvežė – medielī, gielelė, kas tus rūmus restaurava.

Aš gamta dėdėlė mylio. Tēp, ka koriou dėina ešėini i lauka, i sava kėimė, ka è kėik būtom liūdnė, pasėjunti, ka gīveni. Ale tēp gerā, ka matā, kad medielis lapelius skleid, gielelė žīdietet praded, rudėni spalvas keit. Poikė īr pas mumis, Žemaitėjuo. Ale vēina rīta kāp bova:

Atsėbundo pėnkiuos, no aš dar nenuoro keltėis, tad golio è galvuoja, kas če è kāp bier. Tik veizous – lakštingala atskrėda, notūpė i vuobėi è puo pat longās sau pradiejė gėiduotė. No tėik gražė, tėik gražė, ka už patiuos šėrdėis jem. No, galvuoja, rėk ešklausitė vēsa tou anuos

gėismė. Ėr ėšklausiau. Ana pagėiduojė, kėik anā reikiejė, ė noskrėda. No, tėik ėškada bova tuos lakštingalas, ka prisėmėniau vėsas dainas aple lakštingalas, katras tik bežėnuojau. Tėkra gruoži gali soprastė – a mėškė, a vakarė, a rītmetie auštont.

Mas gīvenam pri tvėnkėnė, no, ė tėn vėsuokiū paukštiu ĩr daugībė. Nu onkstīva rīta, tik pradėd aušrelė auštė, ė anėi jau sokas puo tus nėndrīnus, ė gėid, šnek vėsuokiausės balsās.

No, dėdėlė aš pati dar miegstu tus eilieraštius, ne vėina ė muoko. Jau tou Branauskė „Anīkščiū šilieli” vės parsakau ė parsakau – nu tuo laika, ka maža bovau, tebmuoko. Tuokėi ėš senuovės vės eilieraštė ateit. Dielkuo tėp ĩr, nežėnau. Ka tik torio laisvesnė laika a kou nuors dėrbdama tėp vės ė pradėdo mislītė aple tus žmuonis, so korės onsktiau gīvenau.

Mėslėjo, ka dėdliausė garbie tėms, koriū dabar nebie, bet koriū darbus žmuonis tebatsėmėn – gerus darbus. Ka ė tėi, korėi tuokius dvarus ėšsėstatė, rūmus vėsuokius palėka. Anū nebie, bvo mes ėnam pri tū rūmu ė džiaugamies anās. Tas pats ė so mūsa tievās. Ėšmėrė, ėšejė ėš mūsa tarpa, vuo anū dainės ė šėndėin skomb, ė vėsk kėts, kuo anėi mumis gera muokė, juk i šėrdi isėdiejuom ė sava vākams ė vākū vakams parsakiem.

NEDIELĖS RĪTIELI

1. Nedielies rītieli
Žiūro pruo longiel(i).
Dielkuo nežaliuoja
Žalias žuolīniel(is)?

2. – Dielkuo mon žalioutė,
Žaliam žuolīnel(iou),
Kad monės nelaistė
Rīta, vakarel(i).

3. Ėso i svėrnieli,
Imso viedrožieli,
Ėso aplaistītė
Žalia žuolīniel(i).

4. Žuolīna laistīsio,
Ir Dieva prašīs(o),

Kad Dievolis douto
Šelta rodēniel(i).

5. Kad Dievolis doutom
Šelta rodēnieli,
kad ēlgiau žaliuoto
Žalē žuolīnelē.

KAS PAŠERS MON BIERA ŽĒRGA

1. Kas pašers mon biera žērga, oj,
: So grīnuosiems avēželiems, ojojoj.:

2. Sesē pašers biera žērga, oj,
: So grīnuosiems avēželiems, ojojoj.:

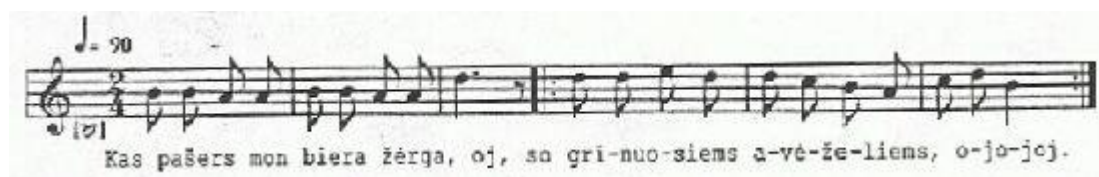
3. Kad aš juojau i karužē, oj,
: Mon žiēgielis šuokēniejē,

4. Atsēsokēs paveiziejau, oj,
: Daug palēka beverkončiu, ojojoj.:

5. Verkē tievas, muotinelē, oj,
: Verk ir mona merguželē, ojojoj.:

6. Neverk, mona merguželē, oj,
: Parašīso tau laiškieli, ojojoj.:

7. Kas mon iš tuo marga laiška, oj,
: Nematīso daugiau tavēs, ojojoj.:

ESO AŠ I KALNA

1. Eso aš i kalna
Tom rogieliu kērstē,
Vuo mona mergelē
Paskom monēs rēštē.

2. Vuo kad aš tēn' pjuoviau
 Plačiuom pradalgeliem,
 Verk mona mergelē
 Graudžiuom ašareliem

3. Žvang mona dalgielis,
 Rogelius kērsdamas,
 Verk mona mergelē,
 Piedelius rēšdama.

4. – Aš tēik neverkiau,
 Maža būdama,
 Kap dabā kad verko,
 Piedelius rēšdama.

5. – Nepjauk to, bernieli,
 Plačiuom pradalgeliem,
 Nevērkdink mergelēs
 Graudžiuom ašareliem.

E - so cē i kal - na tom ro - gie - liu kēra - cē,
 Vuo mo - na ner - ge - lē pas - kom mo - nes rēšl(ē).

TORIO TORIO DO BIERUS ŽĒRGELIUS

To - rio to - rio do bie - rus žēr - ge - lius Rēks non juo - tē
 pas sa - va ner - ge - lē, rēks non juo - tē pas sa - va ner - gel(ē).

1. Torio torio do bierus žėrgelius
: Rėks mon juotė pas sava mergelė.:

2. Vėino žėrgo pamarėš skrajuojau,
: Ontro žėrgo pas mergelė juojau.:

3. Nenojuojau nie posės kelelė,
: Kap sotėkau mergelės veselė.:

4. Mozėkontā ožgrajėjė polkelė,
: Ėso šuoktė so sava mergel(ė).:

5. Neiššuokau nie posės polkelės,
: Kap nokėrta mon priešas galvel(ė).:

Stanislava Stripinienė. „Trys Platelių dainininkės: Stanislava Šoblinskaitė, Stanislava Laivienė ir Magdalena Kaniavienė“

Ištraukos iš Stanislavos Stripinienės straipsnio „Trys Platelių dainininkės“ (Aš išdainavau visas daineles.II.- V.,1988)

STANISLAVA ŠOBLINSKAITĖ

Stanislava Šoblinskaitė, Stanislava Laivienė ir Magdalena Kaniavienė – iš šių moterų 1984-1985 m. užrašiau į magnetofono juostą 528 dainas ir žaidimus, 202 sakmes ir tikėjimus, 50 pasakų, be to, nemažai smulkiosios tautosakos, atsiminimų.

Visos trys – tikros plateliškės: amžių pragyveno Plateliuose ir artimiausiuose kaimuose.

Visos trys ilgai tarnavo samdinėmis; mokėjo ir norėjo dirbti – be darbo nepabūta ir senatvėje.

Visos trys apsiėjo be gydytojų ir ligoninių. Nė viena nelankė mokyklos; moka skaityti tik Kaniavienė. Daina visoms nušvietė gyvenimą – ir dabar jos apgailestauja nebeturinčios balso.

Visos labai palankios kraštotyriminkams – laimingos, kad prirėikė jų dainų, sakmių, pasakų.

Vientisiausias Šoblinskaitės dainų repertuaras – beveik visos dainos senos, vertingos, neaptrupėjusios; Laivienė dainų moka daugiausia, bet jos labai nevienodos vertės,

Kaniavienės senos dainos kartais „pajaunutos“ naujo priedainio, posmo ar žodžio.

Šios žemaitės padainavo nemažai dainų, žinomų ne tik Plateliuose. Nemažai dainų buitiškų, pašaipių, ir melodijos neretai trankios, ryškios. O kitos kartais keistai prieštaringos: tęstinės, ringuotinės – ir kartu netikėti šaunūs priedainiai, drąsūs ritmo, melodijos piešinio laužymas.

...Ir vis dėlto kokios jos nepanašios – tos trys senos moterys. Jei reikėtų apibūdinti vienu žodžiu, sakyčiau: S.Šoblinskaitė -išmintis, S.Laivienė -jausmas, M.Kaniavienė – ilgesys...Bet negi sutalpinsi žmogų į vieną žodį...

STANISLAVA ŠOBLINSKAITĖ (1895–1989)

Gimė Plateliuose grafo Šuazelio kumečių šeimoje; visą amžių pragyveno gimtojoje trobelėje. Pateikė 85 dainas, 63 sakmes, 6 pasakas.

Dainininkės pasakojimuose atgyja ir jos pačios, ir Platelių praeitis – su darbais ir dainomis, su žandarais ir grafais, su dviem karais ir pokariu. Apie viską turėdama savo nuomonę, ji dažniausiai santūri, objektyvi. Kalboje – žodžiuose ir intonacijoje – jauti jos blaivų dalykiškumą, šviesią rimtį čia lydi vos numanomas, čia atviras jausmas, išsiliejantis deminutyvais, retoriniu sakiniu, ilgesniu pakartojimu.

Sunkus buvęs dainininkės gyvenimas. Šeimoje augo aštuoni vaikai. Būdama septynerių Stasikė jau ganė karves, nuo trylikos vargo dvare. Pačios šviesiausios dienos buvusios jai tuomet, kai sūnų augino. „Aš parbiegsu iš dvara darba, aš pasilgusīs, aš apkabinsu, aš nubučiousu – apėnt rėk munėi išėt i dvara, viel su mamali vāka paliksu. <...> Nu kāp sūnus mire, tēp visas gīvenims užtema i užtema i tebier užtemis.”

Stasė Šoblinskaitė savo apylinkėse buvo plačiai žinoma dainininkė, pasakotoja. Seną Platelių dainą „Ak platus platus Plateliu valščieliūs” ir beišringuoja senoji plateliškė. Dainuoja ji stipriu lygiu altu; o jaunystėje dažniausiai pritardavusi geriausiai draugei Elenai Zubienei – Lukauskaitei.

Jaudina Šoblinskaitės pagarba dainai – senoji griežtai skiria: „čia mona”, „čia ne mona” daina; visada gražiai išvingiuoja melodiją, išsaugo visus pakartojimus. Ji pirma apgalvoja, prisimena ir tik tada leidžia įrašyti. O dainuodama lyg iš naujo įsigyvena; neretai vos pabaigusi pakomentuoja – kartais dalykiškai ramiai, kartais emocionaliau: „Ton daine („Oi klevi, kleveli”) dainiava per vesele, par tus parietku pīragus jaunīsīms, ka jaunuoji ta turietum kou atsispirti”; „A Jezusmarie! Kad aš ton daine („Serbentetė ar ne ougelė”) dainiouju, monėi visi tēi dvara darbā mon akīse ruoduos. On Kuniga upes tūs laukūs ka liūbam dainiouti, ontruo pusie ježera, Pluokštinie, visi girdieje vēin daine tou – visas daines, ne tik ton vēina!”

Dainos – visas jos kūrybinis kraitis, atsineštas iš vaikystės ir jaunystės. „Dainum tum daug nu mamales išmuokau. Mamale mona gera balsa buva – eje visur dainioudama, i puo budynes eje gėiduodama. Daug i tetelis muokieje...” „...Vuo griebdami, je netuolėi nu vēins kita, nu i šauksem!.. Arba rygius pjaunont. Šitā jau nu pradalgies gala prasidedi, ēt jau dveju...abe trīs – nu i dainiousi, už ontra pradalge kuol pradiesi... Nu vakara jau ka palēs, toukart ejuom ba baimes dainioudamīs lig pat sava miestele – kuokes daines muokiejuov vedvi su Zubiene...” „Dainiouti mon patika; vuo diel kuo mon patika – tuo nežinau. Ka kliūdnu – ni kuokes tuos daunes nejims. Nu ka linksmesne – jau toukart!..<...> Daineles mon visas patin, kuoke aš dainiouju. Vuo ta vēina mamales dainė – “Puo Palonguos līges lonkas”- ta monei īra už visas maluonesnė. <...> Aš nežinau, a munėi nates, a munėi žuodė – munėi tink daineles visas! Muoku dešimtimis – ne puo vēina dainele sutelp mona galvelie! Daineles īr mona omžini draugā!”

STANISLAVA LAIVIENĖ

Pateikė 315 dainų, 106 sakmes, 39 pasakas.

Stasiūnė Alminalė gimė 1901 m. Kentų kaime (keli kilometrai nuo Platelių). Nuo 1931 m. ištekėjo, gyveno Pamedinčiuose, vėliau Plateliuose.

Tarnauti pradėjo penktus eidama. Netrukus liko našlaite, dirbo samdine skirtinguose ūkiuose. Ši našlaitė kiekviena ūkyje jautėsi namiškė – samdinė, bet namiškė. Ji savaip didžiavosi sambinio dalia: esi laisvas, gali rinktis šeiminkus. „Mon – aš negaliu skūstėis... Aš gerā buvau, bebuvau nie išalkusi... Nebova prastā!”

Būry buvo linksma. Jaunai nieks niekas nerūpėjo – čia talkos ir patalkiai, čia subvakariai ir šventės, čia „grajenkos” ar kieno pintuvės. Darbši, linksma buvo Stasiūnė Alminalė – nedidukė, mėlynakė, storu tamsios kasos vainiku pasipuošusi. Ištekėjo būdama trišdešimties, užaugino keturis vaikus.

Laivienė teisinga, dora, sąžininga; ji praktiška, net savaip gudri, kieta smulkiuose buitiniuose rūpesčiuose. Tačiau ir dabar senojoje Laivienėje gyva ana linksmoji samdinė Alminalė: „Aš ka gaunu jouktėis -gerā, esu svėka. Su daine i svėkata žmuogou... Svarbu nenusiminti, vuo gerā nebus!..”

Savitas tas dainininkės pasaulis – jame ir mitinės būtybės, ir augantys akmenys, keliaujantys ežerai, užkeikti paukščiai. Savotiškai į tokį senųjų mitų, pirmapradžio gamtos matymo pasaulį įsipina bažnyčia, kurios mokymu senoji, žinoma, neabejoja. Iš kažkada vaikystėje girdėtų pasakų išliko tik tai, ką suprato – poetiška fantastika jai svetima...

Dainų kraitis godžiai krautas visą gyvenimą iš visur – be jokios atrankos: „Ka mon ruoduos, ka visas gražes. Nežinau aš ni vėinuos prastuos – nežinau!..”

Laivienės repertuaras nevienodai vertingas. Didžiąją dalį jos dainų sudaro tradicinės liaudies dainos. Yra tarp jų tokių, kurias kitos dainininkės rečiau bedainuoja: „Šiaudų dvarelis”, „Visas daineles išdainavau”, „Apynėli keturkantėtas” ir kt. Ne visos senosios dainos gerai išlikusios, kai kurias dainuodama gal net per drąsiai improvizuoja... Nemaža trumpų, su buitine situacija surištų posmų, daug nesenų vaišių dainų. Dainuoja pateikėja ir literatūrinės kilmės dainų – Vienažindžio, Strazdo, Valiūno, Maironio, nežinomų autorių.

Dainuoja senoji dažniausiai užsimerkusi, pavargdama, viską išgyvendama. Dainuoti pradėjo būdama mažytė. Godžiai mokėsi dainų ir jas dainuodavo ganydama: „Ka pėimenes dainiava bī kami, ir aš klausīsous...Ka ganīsu gīvuolius, aš sau pamiškės, kami pakrūmelės dainiousu...”

Jaunystėje Laivienė garsėjo geru balsu – dabar jo nebėra; tik retkarčiais netikėtai trumpam prasiveržia lyg aidas – aukštas, sodrus, žiburiuojantis sopranas. „Aš buvau pirmininke. Muokiejau iškelti, išlingouti daine...Mon tika ne vėinā dainiouti!”

MAGDALENA KANIAVIENĖ

Pateikė 128 dainas, 33 sakmes, 5 pasakas.

Gimė 1909 m. Medsėdžiuose, Plungės raj. Visas gyvenimas praėjo gimtinėje. Ir tarnavo vis čia pat – Medsėdžiuose, Užpelkiuose, Plateliuose, Paežerės Rudaičiuose. Trejus metus buvo auklė. Paskui pusmergė, „mergė”. Ilgus metus negalėjo priprasti prie samdinės dalios – vis jaudinosi, bijojo pažeminimo: „Aš didelė jautri buvau...”

Dainavo ir šoko į lovos galą įsikibusi. Tada dalėjo būti kokių ketverių metų...

Vaiką sūpuodama dainuos, dirbdama dainuos. Paaugo – pradėjo ir būry dainuoti. Ir vis pirmoji! Ir tos dainos jai buvo gražiausios, kurios buvo ir apie kraitį, ir apie mirtį. Dainavo subatvakariais, dainavo per šventes, subuvimus, per pintuves ir vestuves. Dainavo prie linų ir

prie rugių, talkose ir patalkiuose: „Aš vėin ėr vākščiuoso ton gerklė išvertusi – kas bepritarė, tas...”

Beveik visos dainos išmoktos iš mamos – yra tarp jų senų, bet dauguma – gana populiarios visų dainuotos liaudies dainos. Dauguma Kaniavienės dainų ilgos, nenutrupėjusios, jose jaučiamas individualus kūrėjo stilius. Pateikėja labai jaučia dainos būtinumą, supranta senos dainos grožį: „Liūdnas tuoks gīvenims be dainium...Senuovišku dainium nates gražes buva...dabar nebdainiou tuokium”. Šiltai sutinka tautosakos rinkėjus – pasijunta laiminga, nes „dar mona tuos daines ĩra gerbamas...”

Ramiu ilgesiu plaukia dar gražus, lygus Kaniavienės mesosopranas. Dainuoja ji susikaupusi, lyg įsiklausydama į save.

Plateliškių dainos

OI PLATUS PLATUS

Musical score for the song "OI PLATUS PLATUS". It consists of two staves of music in 3/4 time. The lyrics are written below the notes.

Oi pla - tus pla - tus Pla - te - liū valš - te - lius, tri - ns vin - ge - le,
tri - ns vin - ge - lė li - n - ga - va.

Oi platus platus
Plateliū valštelius,
Trins vingelė,
Trins vingelė lingava.

Unt vėino vingio
Gegelė kukava,
Unt untroujo
Lakštingalė gėiduoję.

Vo unt trečiuojo
Vėsū mažesniujo
Marguoji,
Karčimelė marguoji.

Tuojė karčemuo
Jauna šinkorkelė
Saldžiuoji
Medoti šinkava..

KAS NAKTELĖ PAR NAKTELĖ

Musical score for the song "KAS NAKTELĖ PAR NAKTELĖ". It consists of two staves of music in 4/4 time. The lyrics are written below the notes.

Kas nak - te - lė par nak - te - lė mėi - ga ne - mėi - gno - jau,
Ėa - luo - juo lon - ke - lie žir - ge - lius da - buo(jau)

Kas naktelė par naktelė
Mėiga nemėiguojau,
Žaliuojuo lonkelie
Žirgelius dabuo(jau).

Užmigusi, užsnūdusi
Maža valondelė,
Išgėrdau, pajutau
Dėdė naujīne(lė).

Atjuo atjuo jauns bernelis
Par žalė lonkelė,

Šonkindams, mongindams
Joubiera žirge(li).

Kad aš gaučiuo ton mergelė,
Sau už prietelkelė,
Linksmiņčiuos ir džiaugčiuos
Par visa omže(li).

Saldiu vīnu pagirdīčiuo,
Sukniems apdarīčiuo,
Linksmiņčiuos ir džiaugčiuos
Par vėsa omže(li).

Padainavo Stasė Šoblinskātė, g.1895 m. Plateliuose, Plungės raj.

OI KLEVI KLEVIELI

The image shows a musical score for the song "OI KLEVI KLEVIELI". It consists of two staves of music in 2/4 time. The first staff starts with a tempo marking of "rit." and a dynamic marking of "mf". The second staff starts with a dynamic marking of "mf". The lyrics are written below the notes.

Oi kle - vi kle - vie - li,   ža - liū - sis me - die - li,
kuo - diel ne - ža - liou - ji   žėi - ma va - sa - re - lė.

Oi klevi klevieli,
Žaliūsis medieli,
Kuodiel nežaliouji
Žėima vasarelė?

Kāp aš žaliusio
Žėima vasarelė –

Žad monė nukėrstė
Šin pat rodėnelė.

Vo jiš kamienelė
Dėrbintė luovelė,

Žad monė nukėrstė,
Žad ər nugenietė,
Žad mona šakelės

Vo jiš galūnelės
Lėnktė lėngėnelė.

Aš pats jauns bernelis
Luoveliej goliesio,
Vo sava mergelė
Lingīniuo lingousio.

Nelingouk to monės, Jaunas
bernuželi,
Išlingava moni
Balta matušelė.

Nakti ont ronkeliu,
Dėina ont akeliu
Išlingava moni
Balta matušelė

I krūvelė krautė.

Padainavo Magdalena Kaniavienė-Sabaliauskaitė, g. 1907 m.
Medsėdžių km., Plungės raj. Užrašė D. Šilainaitė 1974 m.

Jurga Sadauskienė. „Onorata Bružaitė-Ališauskienė“

Stebėtina puikios atminties pateikėja. Per dvi dienas, kurias praleidome Akademinio žemaičių jaunimo korporacijos „Samogitia“ 1997 m. liepos 21-26 dienomis organizuotos folklorinės ekspedicijos metu, O. Ališauskienė padainavo apie 80 dainų. Taip pat nemažai

papasakojo apie savo šeimos gyvenimą, kaimo žmonių bendravimą, įvairių švenčių tradicijas, valgius.

Onorata Ališauskienė gimė 1919 metais Rūkų kaime, Skuodo rajone. Lig šiol čia tebegyvena, rūpinasi savo sodyba, bitininkauja. „Niekor kėtor ėr negalietiau gīventė. Tėik eso ėe pripratosi, tėik ėe ėr gerā”, - sakė dainininkė. Tačiau pridūrė, jog suvokia, kad galėjusi ir daugiau ko pasiekti – dėl menko išsilavinimo ir gyvenimo aplinkybių liko neatskleisti visi jos sugebėjimai.

Kaip talentinga dainininkė didesnio dėmesio matyt bus sulaukusi tik senatvėje. Pateikėja kviečiama dalyvauti pagyvenusių žmonių susibūrimuose, dainuoja ansamblyje. Jos dainų mielai klausosi ir dukros, tačiau neperėmė mamos repertuaro.

O. Ališauskienė sakė, jog dainas dainuojanti nuo vaikystės. Jų mokėsi iš tėvo, kaimynų, keliaujančių

žmonių (elgetų), tačiau daugiausia – iš vyresnės sesers Giliandos, kuri mokėsi Skuodo miestelio gimnazijoje. Sesers išmokytos dainos pateikėjai mieliausios. Tai daugiausia elegiški tarpukario romansai, pasižymintys, kaip reta, sklandžiai sueiliuotais tektais, jausmo subtilumu, gana sudėtinga melodija. Ją dainininkė atlieka tiksliai intonuodama, lengvai „paimdama” aukštas natas. Nors ir niekad nedainavusi chore, O. Ališauskienė, tikriausiai iš sesers, yra perėmusi chorinio dainavimo manierą, kuri labai tinka jos švelniam balso tembrui ir matyt atitinka atlikėjos vidinį nusiteikimą. Taip pat švelniai ji atlieka ir tradicines žemaitiškas liaudies dainas, kurių, tiesa, nedaug temoka, nes tai, anot pateikėjos, buvę vyresnės kartos dainos.

Dainininkė linkusi skirstyti dainas į liūdnas ir linksmas, nerimtas. Merginos labiau mėgo liūdnius romansus, o vaikinai – smagesnes dainuškas. Dainuodavo jaunimas per gegužines, grįždami iš darbų.

Pateikėjos repertuaras gana platus: šiek tiek dainų išmoko pokaryje, iš radijo, televizijos. Jos

atminty išliko ir mokykloje išmokti eilėraščiai. O. Ališauskienė ir pati yra bandžiusi eiliuoti. Jautrumą žodžio menui, dainai, be abejonės, bus padėjusi ugdyti ir aktyvi tėvo kultūrinė veikla. Gimtajame kaime dainininkės tėvas organizuodavęs vaidinimus, gegužines. O. Ališauskienė patraukia nepaprastu santūrumu, nuoširdžiai išgyvenamos dainos atlikimu. Jos romansai iš kitų šio žanro dainų pateikėjų ryškiai išsiskiria repertuaro meniškumu, poetinių tekstų sklandumu. Pateikiame porą Onoratos Ališauskienės padainuotų romansų.

TENAI BABRUNGO PAKRANTĖS TYLIOS

Tenai Babrungo pakrantės tylios, Aplinkui snaudžia tamsi naktis. Kaip jojo bangos slaptingai gilios, Taip tavo, niekše, pikta širdis. (2x2)	Širdis prakeikta, kuri mokėjo Žydėti pilna meilės jausmų. (2x2)
Kam paslaptinomis akimis gaudei, Jei mano meilę šalin varei? Kam mano ranką sveikindams spaudei, Jei neapkęsti jau ketinai? (2x2)	Ką atsakysi tu, apgavike,- Manai apgauti tu ir mane? Tu nekalčiausių širdžių plėšike, Oi, neišvengsi keršto, oi, ne! (2x2)
Prakeiktos akys, kurios žiūrėjo, Slėpdamos siekė mano minčių,	Kerštas per amžius prie tavęs klūpos, Rūstybė jojo bus tau tamsi. Mano ir tavo sužeistos lūpos, Paklaus jos tavęs kas tu esi. (2x2)

NORĖČIAU MIRT, KADA PRAŽYS GĖLELĖ

Norėčiau mirt, kada pražys gėlelė, Norėčiau mirt, kada dangus blaivus, Norėčiau mirt, kada pasaulis tylus Ir visi žmonės ilsisi ramiai. (2x2)	O dabar tokioj mano jaunystėj Užkas draugai juodojoj žemelėj. (2x2)
Norėčiau mirt, mirdams tave matyti, Bučiuoti tavo lūpas ir akis, Ir tavo gelsvos kasos sudraikytos Pridengtų mano gėstančias akis. (2x2)	Tai tau nesvarbu, tu ranka numoji, Šiandien draugų tu daug kitų turi, Kada išgirsi, kad mane palaidojo, Tu nusijuoksi saldžiu gardžiu juoku. (2x2)
O aš džiaugiaus pavasario sulaukęs, Maniau skraidyt laukais ir pievomis,	Vietoj verksmų tu saldžiai nusijuoksi, Sakysi jam, kad jį vieną myli,

O ryt bare su trečiu tango šoksi,
O ketvirtam žiūrėsi į akis. (2x2)